

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЦИВІЛІЗАЦІЇ В МЕЖАХ МЕТАСИСТЕМИ «НЕБО-ЗЕМЛЯ»

Подается обгрунтування організаційно-економічних перспектив розвитку цивілізації в межах метасистеми «Небо-Земля». Розглядаються суспільні і матеріальні відмінності у формуванні вказаної метасистеми.

Дается обоснование организационно-экономических перспектив развития цивилизации в пределах метасистемы «Небо-Земля». Рассматриваются общие и материальные отличия в формировании указанной метасистемы.

The organizational and economic prospects of the civilisation development within the «Sky-Earth» metasystem are given. Social and material differences of the specified metasystem formation are considered.

метасистема, цивілізація, світовий розвиток, мезорівень

В умовах недостатнього дослідження енергії метасистеми «Небо-Земля» доводиться можливість розвитку цивілізації за моделлю зростання енергії інноваційної культури у взаємопов'язаних аспектах:

- форми існування людини та людської спільноти;
- розвитку типів культури;
- рівня суспільного розвитку і матеріальної культури.

Перспективи: збереження здобутків соціокультури, формування інноваційної культури, що пов'язується зі становленням знань стосовно розвитку науково-духовного простору, енергоінформаційного обміну та перетворенням біосфери в ноосферу [3].

Розвиток форм існування живих розумних істот цивілізації відбувається за їх стрімкої модифікації. Нині людина наділяє штучним інтелектом робота, клона, біосинтетичні організми. Поряд з цим існують різні необізнані форми. Очевидно, що онтологічний характер цих форм життя буде мати суттєвий вплив на суб'єктивну гідність людини з точки зору її вищості, довершеності і функціональної ролі у подальшому світотворенні над неособовим буттям перших. Можна очікувати, що наша цивілізація невдовзі збагатиться широким обсягом нової інформації, новими технологіями, новими способами комунікацій тощо. Сподіваємося, що людська спільнота і надалі буде тим генератором сил, які, задовольняючи реалізацію постулатів об'єктивізму, інтеракціонізму, автономізму, холізму, антропологізму і зумовлюючи процес гармонійного розподілу сфер діяльності і буття, забезпечать тривалість реального світу. Однак проблемним є екзистенційний вибір людиною свідомих інтенцій розвитку нових форм життя в рамках належного ставлення до моральних цінностей, автентичності, свободи волі. Екзистенційний розвиток цивілізації охоплює активну діяльність за індивідуальною, географічною та соціальною шкалами часу. Очевидно не всі нові форми життя будуть спроможні себе у них ідентифікувати і відповідно впливати

на зміну економічного та соціального розвитку, на гідне задоволення потреб еволюції, потреб органічного світу.

В основі розвитку цивілізації як історичного типу культури – духовна культура. Духовна культура робить свій вагомий внесок у створення ідеологічного фундаменту розвитку цивілізації і в епоху змін, хаосу і переходу на вищий еволюційний щабель стає єдиним консолідуючим мотивом стабільного соціального розвитку. Оскільки маємо в Європі східний і західний шляхи розвитку духовної культури, то, відповідно, і два способи формування ментальності людей Сходу і Заходу. На Сході розвиток цивілізації сумісний із стихійним колообігом природних явищ, на Заході – з історичним ходом подій.

Проте в просторі часу і науки вони сьогодні інтегруються за рівнем знань у раціональному, абстрактному, віртуальному світі та за їх пріоритетністю.

Пріоритетність духовного світу над матеріальним полягає у тому, що він виникає, підтримує і зберігає життєву енергію впродовж біосферних, стратосферних та ноосферних трансформацій. Тому, насичуючи духовний світ (за умови відповідного рівня суспільної свідомості) гармонією розподілу благ та енергії, людство завжди спрагне аури Божої присутності.

Зауважимо, що нині у світовому розвитку локальних цивілізацій (ісламська, конфуціанська, індуїстська, японська, християнська) у XXI ст. домінує християнська цивілізація. Однак боротьба протилежних тенденцій між монополістичними державами та створюваними регіональними системами впливу приводить до розвитку світових локальних цивілізацій як множини національних держав, що формують новий метарівень розвитку [2].

На певному рівні розвитку суспільної та матеріальної культури сучасна цивілізація зустрічається з викликами часу стосовно задоволення потреб соціокультурних середовищ, у яких визріває: наукове пізнання діяльності і її енергетичної сутності, структуралізм сфер впливу, інформаціологічність, синергетичність та їх гармонійне поєднання в процесі інноваційних економічних та екологічних трансформацій для входження у світ єдиної цілісної метасистеми «Небо-Земля».

Набуваючи рис суспільного організму, соціокультурні середовища інтегруються в єдину структуру (альтернативну до напрямку політичної глобалізації) функціональних зв'язків за мікро-, мезо1-, макро-, мезо2-, мега-, мезо3-, мета-організаційними рівнями девоеволюції суспільної і матеріальної культури.

На даному етапі суспільної і матеріальної девоеволюції особливе значення надається триіпостасному мезорівню, що являє собою інфраструктурні інститути опосередкованого зв'язку. Їм властива ієрархічність аттракторного механізму магнітного притягування, завдяки чому потужність кожного організаційного рівня має відповідну циклічність інформаційного відновлення. У результаті, у філогенезі девоеволюції приходить усвідомлення когнітивної єдності холистського та інформаційного полів розвитку цивілізації. У центрі його – гомоабсолютно-духовний потенціал енергоінформаційного заряду впорядкованої взаємодії раціонального, абстрактного, віртуального світу, який реалізується за функціями: трансформації (когерентності перетворень), транскрипції (розпізнавання можливих параметрів перетворення), трансляції (взаємозумовленості соціокультурних середовищ пересилання інформації), реплікації (закономірного створення суб'єктивних та об'єктивних інформаційних відносин), реляції (незворотного повідомлення), комунікативності (взаємозв'язку сполучень) [1].

Враховуючи викладені перспективи розвитку цивілізації, допускаємо, що рушієм подальшого зростання суспільної і матеріальної культури стануть морально-ціннісні фактори за девізом акад. В. Вернадського: «Наука – велика екологічна сила».

Список використаної літератури

1. Аверинцев С.С. Западно-восточные размышления, или о несходстве сходного. Восток — Запад. Исследования. Переводы. Публикации / С.С. Аверинцев. — М.: Наука, 2004. — 409 с.
2. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV_XVIII ст. / Бродель Фернан; пер. з фран. — К. : Основии, 1995. — 543 с.
3. Гальчинський А.С. Становлення суспільства пост-формаційної цивілізації: навч. посібник / А.С. Гальчинський. — К.: Вища шк., 2003. — 107 с.

Надійшло до редакції 12.02.09.